

BRIEF VAN DE DAG

Geen man om aan voorbij te gaan

Met recht vroeg historicus Sander van der Horst aandacht voor het antikoloniale activisme in Suriname en Indonesië (O&D, 8/11). Inderdaad, er dienen nog heel wat verhalen van verzet belicht te worden. In zijn beschouwing schitteren 'de laatste resten tropisch Nederland' door afwezigheid. Laten we de ontwikkelingen van wat ooit Curaçao en onderhorigheden heette, consequent meenemen; een belangwekkend voorbeeld ter illustratie.

In 1929 publiceerde Medardo de Marchena (1899-1968) een Papiamentstalig schot-schrift waarin hij onstuimig uithaalde naar het koloniale bestuur, de rooms-katholieke missie en het internationale grootkapitaal op Curaçao. Vijf jaar vóór Anton de Kom zijn *Wij slaven van Suriname* publiceerde, hekelde De Marchena in ongekend felle bewoording het racisme en de hypocrisie van de blanke elite en de uitbuiting van de Afro-Curaçaose bevolking. Door de uitgave van zijn pamflet *Ignorancia ó Educando un pueble* (Onwetendheid of De vorming van een volk) kwam hij in beeld bij de inlichtingendienst op het eiland.

Er zouden nog meer opruiende artike-

len van zijn hand verschijnen. Inspanningen om De Marchena gevangen te zetten en het zwijgen op te leggen, mislukten tot het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Toen maakte oorlogswetgeving het mogelijk om De Marchena op te pakken vanwege het risico staatsgevaarlijk gedachtengoed uit te dragen, zoals hij al zou hebben gedaan. Hij bracht de oorlogsjaren door in een interneringskamp op Bonaire.

Pogingen om hem voor de rest van zijn leven in een psychiatrische inrichting op te sluiten, konden met moeite worden voorkomen. Na de oorlog zou hij zich niet meer persoonlijk in publicaties uiten. Hij verkoos de veiliger weg van het mentor-schap van politici op de Benedenwindse eilanden.

Het pamflet verscheen vorig jaar voor het eerst in Nederlandse vertaling, waarbij een uitgebreide inleiding licht werpt op de historische context, de voedingsbodem en de agressieve reactie van het koloniale bestuur. Medardo de Marchena is geen man om aan voorbij te gaan.

Aart G. Broek

Historisch socioloog, Leiderdorp